

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079-и назди
Институти фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи
А. Баҳоваддинови АМИТ (734025, ш. Душанбе,
хиябони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулахад дар
мавзӯи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди
технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» барои дарёфти
дараҷаи илмӣ доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниходҳо,
равандҳо ва технологияи сиёсӣ. – Душанбе, 2026. – 132 с.**

Дар шароити рушди босуръати технологияҳои рақамӣ ва густариши
фазаи иттилоотии ҷаҳонӣ масъалаи набардҳои иттилоотӣ ба яке аз
масъалаҳои муҳимми амнияти миллӣ, суботи сиёсӣ ва рушди устувори
давлатҳо табдил ёфтааст. Технологияҳои навини рақамӣ, шабакаҳои
иҷтимоӣ, зеҳни сунъӣ ва воситаҳои муосири иртиботӣ на танҳо имкониятҳои
навро барои рушди ҷомеа фароҳам овардаанд, балки шаклҳои нави рақобати
сиёсӣ, таъсиррасонии идеологӣ, манипулятсияи афкори ҷамъиятӣ ва
таҳдидҳои иттилоотиро низ ба вуҷуд овардаанд. Ҷумҳурии Тоҷикистон низ аз
ин равандҳо дар қанор набуда, бо масъалаҳои марбут ба таъмини амнияти
иттилоотӣ, ҳифзи манфиатҳои миллӣ ва таҳкими соҳибхӯрии иттилоотӣ
рӯ ба рӯ мебошад. Аз ин рӯ, таҳқиқи илмӣ набардҳои иттилоотӣ дар
шароити рушди технологияҳои рақамӣ дорои аҳаммияти баланди назариявӣ
ва амалӣ мебошад.

Дар муқаддимаи автореферат мубрамияти мавзӯ асоснок гардида,
дараҷаи омӯзиши масъала дар адабиёти илмӣ хориҷӣ ва ватанӣ таҳлил
шудааст. Муаллиф доираи васеи адабиёти илмиро мавриди омӯзиш қарор
дода, саҳми муҳаққиқони хориҷӣ ва тоҷикро дар таҳқиқи масъалаҳои
набардҳои иттилоотӣ, амнияти иттилоотӣ, соҳибхӯрии иттилоотӣ ва
таҳдидҳои рақамӣ нишон додааст. Ҳамзамон робитаи таҳқиқот бо
барномаҳои давлатӣ ва самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ Ҷумҳурии
Тоҷикистон асоснок қарда шудааст.

Мақсади таҳқиқот ба омӯзиши ҳамаҷонибаи набардҳои иттилоотӣ дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ ва арзёбии таъсири онҳо ба ҷомеа равона гардидааст. Барои ноил гардидан ба ин мақсад муаллиф маҷмӯи васеи вазифаҳои илмиро муайян намудааст, ки таҳлили ҷанбаҳои назариявӣ, методологии набардҳои иттилоотӣ, омӯзиши нақши онҳо дар муносибатҳои сиёсӣ, арзёбии таъсири технологияҳои рақамӣ ба густариши набардҳои иттилоотӣ, таҳқиқи таҳдидҳои ғайрианъанавӣ, омӯзиши рафтори қорбарони шабакаҳои иҷтимоӣ, масъалаҳои соҳибхӯрии иттилоотӣ ва амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистонро фаро мегиранд.

Навгонии илмӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки муаллиф бори аввал дар сиёсатшиносии ватанӣ хусусиятҳои асосии набардҳои иттилоотиро дар иртибот бо рушди технологияҳои рақамӣ, таҳкими амнияти иттилоотӣ ва соҳибхӯрии иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди таҳқиқи комплексӣ қарор додааст. Ҷанбаҳои назариявӣ, методологии набардҳои иттилоотӣ, нақши алгоритмҳо, шабакаҳои иҷтимоӣ ва зехни сунъӣ дар шаклгирии таҳдидҳои нави иттилоотӣ, масъалаҳои пешгирии хавфу хатарҳои иттилоотӣ ва таҳкими соҳибхӯрии иттилоотӣ аз ҷумлаи натиҷаҳои нави илмӣ таҳқиқот ба шумор мераванд.

Нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда аз ҷиҳати илмӣ асоснок буда, натиҷаҳои муҳими назариявӣ ва амалии таҳқиқотро инъикос менамоянд. Муаллиф набардҳои иттилоотиро ҳамчун шакли муосири рақобати сиёсӣ ва воситаи таъсиррасонии стратегӣ арзёбӣ намуда, нақши рақамикунонӣ, шабакаҳои иҷтимоӣ, алгоритмҳо ва зехни сунъиро дар тағйирёбии муҳити сиёсӣ нишон медиҳад. Ҳамчунин масъалаҳои соҳибхӯрии иттилоотӣ, таҳкими фазои иттилоотии миллӣ ва роҳҳои муқовимат ба таҳдидҳои иттилоотӣ аз ҷумлаи нуктаҳои муҳими ба ҳимоя пешниҳодшуда мебошанд.

Дар автореферати диссертатсия сохтори диссертатсия мантиқӣ ва пайдарпай тавсиф карда шудааст. Мундариҷаи қор аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, панҷ боб, қордаҳ зерқор, ҳулоса ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад. Қори якум ба масъалаҳои назариявӣ, методологии таҳқиқи

набардҳои иттилоотӣ баҳшида шудааст. Дар боби дуюм нақши рақамикунонӣ ҳамчун омили густариши набардҳои иттилоотӣ ва таъсири он ба равандҳои сиёсӣ таҳлил мегардад. Боби сеюм масъалаҳои рушди набардҳои иттилоотиро дар шароити амалишавии технологияҳои рақамӣ ва таъсири онҳо ба шуури ҷамъиятӣ мавриди омӯзиш қарор медиҳад. Боби чорум ба масъалаҳои назорати платформаҳои иттилоотӣ ва таҳкими соҳибхӯрии иттилоотӣ баҳшида шудааст. Дар боби панҷум бошад масъалаҳои пешгирии ҳавфу хатарҳои набардҳои иттилоотӣ, таъмини амнияти иттилоотӣ ва ҳифзи манфиатҳои миллӣ таҳлил гардидаанд.

Хулоса ва тавсияҳои пешниҳоднамудаи муаллиф аз мазмуни таҳқиқот мантиқан бармеоянд ва барои тақмили сиёсати давлатӣ дар самти амнияти иттилоотӣ, танзими муҳити рақамӣ, рушди саводнокии иттилоотӣ ва таҳкими соҳибхӯрии иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ доранд.

Новобаста аз ин, аз натиҷаи омӯзиши автореферат якчанд эродҳои илмӣ ва методологӣ пешниҳод кардан мумкин аст. Аввалан, азбаски масъалаи амнияти иттилоотӣ ва соҳибхӯрии иттилоотӣ ба низоми ҳуқуқӣ низ алоқаманд аст, интизор мерафт, ки санадҳои ҳуқуқии миллӣ ва байналмилалӣ амиқтар таҳлил шаванд. Дар автореферат ин ҷанба бештар хусусияти умумӣ дорад. Сониян, дар матн таърифҳои гуногуни олимон истифода шудаанд, вале муносибати муаллиф ба ин таърифҳо ва пешниҳоди таърифи мукаммали муаллифӣ ба таври возеҳ ҷудо карда нашудааст. Аз ин рӯ, асоси концептуалии таҳқиқот ба тақмили бештар ниёз дорад.

Маврид ба зикр аст, ки эродҳои мазкур хусусияти илмӣ дошта, метавонанд ҳангоми баромад ҳамчун эродҳои созанда ва тавсиявӣ барои тақмили минбаъдаи рисола истифода шаванд.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулахад дар мавзӯи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» таҳқиқоти мустиқлона анҷомёфтаи илмӣ буда, ба талаботи муқарраргардидаи Комиссияи олии

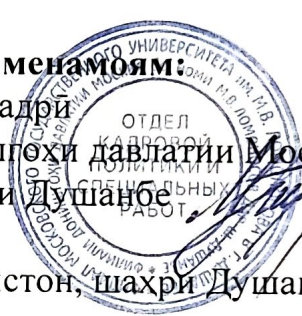
аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.
Муаллиф барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи
ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ сазовор мебошад.

Такриздиханда:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор,
муовини аввал, муовини директори иҷроия
оид ба илм, инноватсия ва муносибатҳои байналмилалӣ
филиали Донишгоҳи давлатии Москва
ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе А.М. Диноршох

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, кӯчаи Бохтар, 35/1
Email: a.dinorshoh@msu.tj
Тел.: +992 (37) 221-99-02

Имзои А.М. Диноршоҳро тасдиқ менамоям:

сардори сардори шуъбаи сиёсати кадрӣ
ва корҳои махсуси филиали Донишгоҳи давлатии Москва
ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе   С.М. Пирназар

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, кӯчаи Бохтар, 35/1
Email: info@msu.tj
Тел.: +992 (37) 221-99-41

« ____ » _____ соли 2026